

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

Dato: 21.07.2022
Arkivsak: 22/00031
Dokumentnummer: 22/00031-001
Arkivkode: 381
Saksbehandler: Merete Allum

Saksnr	Sak	Møtedato
026/22	Eier av Teie kirkes barnehage og Tripp-Trapp åpen barnehage	06.09.2022

Saksvedlegg

1. «Nye muligheter for menighetsbarnehagene» Notat fra Kirkens arbeidsgiverorganisasjon (KA) datert 4.mai 2022
2. Hefte «Eierstruktur og eierformer Menighets- og organisasjonsbarnehager» utgitt juni 2005 av IKOs barnehagekontor og Kirkens arbeidsgiverorganisasjon (KA)
3. Forslag på intensjonsavtale med Kirkebarnehagene AS

Saksfremstilling

Bakgrunnen fra saken er endring i barnehageloven fra 01.01.2022 som bl.a innebærer:

- Krav om at hver enkelt barnehage må være et selvstendig rettssubjekt
- Forbud mot å drive annen virksomhet enn barnehagedrift i eierselskapet

Dette innebærer at barnehagen(e) må skilles ut som et eget selskap fra 01.01.2023, med virksomhetsoverdragelse jf arbeidsmiljøloven kapittel 16.

Det kan gis unntak for barnehager som enten har færre enn 30 barn, *eller* at man eier en åpen barnehage. Fellesrådet kan med hjemmel i unntaket drive enten Teie kirkes barnehage eller Tripp-Trapp åpen barnehage, men ikke begge.

Saken har som hensikt å belyse ulike type eierform som er aktuelle alternativer, gi bakgrunnsinformasjon om barnehagene Færder KF er eier for, og anbefale fremtidig eierform. Deretter presenteres forslag om opprettelse av «Kirkebarnehagene AS» og til slutt anbefales veien videre frem mot endringene i barnehageloven.

Muligheter for ulike eierformer

Det finnes ulike muligheter for hvilken organisasjonsform som kan benyttes for drift av barnehager. Det følgende er hentet fra Altinn.no og hefte «Eierstruktur og eierformer for menighets- og organisasjonsbarnehager» utgitt av IKO og KA i 2005.

1) Barnehage som stiftelse

En stiftelse kan opprettes av en eller flere personer. Det må foreligge en bundet grunnkapital på

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

minst 100 000 kroner for en *alminnelig* stiftelse. Stiftelsen må ha et styre med minst ett eksternt medlem, og styret skal ha en leder. Formålet til en stiftelse kan være av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig eller økonomisk art. Vedtektene fastsettes av stifteren. Etter at stiftelsen er opprettet er det styret som kan foreslå endringer (i tråd med vedtektene) som godkjennes av Stiftelestilsynet.

Fordelen med barnehager organisert som stiftelse er at det blir et klart økonomisk og juridisk skille mellom dem som oppretter barnehagen og driften av barnehagen. Gjennom vedtektene kan menighetsrådet / fellesrådet ha en viss overordnet styring.

KA advarer imidlertid mot stiftelse som driftsform fordi man gir vekk for mye av kontrollen / styringen av barnehagen. Det kan vedtektsfestes at KF/MR skal ha representanter i styret, men det er stiftelsen som eier seg selv. Dersom det oppstår en konflikt mellom styret i stiftelsen og MR/KF, så er det styret med hjemmel i stiftelsesloven som avgjør.

2) Barnehage som forening

En forening må ha minst to stiftere (kan være enkeltpersoner eller juridiske enheter). En forening støttes/ hjemles ikke av noe lovverk. En forening eies ikke av noen, den har kun medlemmer og drives av et styre. Man står fritt til å etablere vedtekter for virksomheten etter eget behov og egen situasjon. Dette gjør at vedtektene kan endres raskt.

KA kjenner til noen barnehager som drives slik. Men fordi det ikke er en lovregulert organisasjonsform er det flere gråsoner i forhold til hvordan en forening kan og bør opptre.

3) Barnehage som samvirke (SA)

Samvirkeforetak kan stiftes av både fysiske og juridiske personer. Det må alltid ha minimum to medlemmer / eiere. Alle eierne skal behandles likt og ha samme innflytelse. Dette vises bl.a ved at alle medlemmer har en stemme hver på årsmøtet. I Et samvirke er det ingen krav til innskutt kapital, men det skal være forsvarlig egenkapital. For at den skal være forsvarlig, kan det bety at man må ha andelsinnskudd. Medlemmene har ikke ansvar for samvirkeforetakets gjeld utover et evt andelsinnskudd.

En foreldre-eid barnehage er eksempel på et samvirke. Fellesråd / menighetsråd kan også være medlem, men vil kun ha en stemme hver. Dette innebærer at kirken i stor grad «gir fra seg» barnehagen til foreldrene på samme måte som ved en stiftelse.

4) Barnehage som Ansvarlig selskap (ANS/DA)

Et ansvarlig selskap eies av minimum to personer (fysisk eller juridiske). Selskapsmøtet er øverste myndighet i ansvarlige selskap. Deltakerne i selskapet er medlemmer i selskapsmøtet og har møte- og stemmerett. Ansvarlig selskap er ikke pliktig til å ha styre eller daglig leder i selskapet, men selskapsmøtet kan likevel beslutte dette. Det er ingen krav til innskutt kapital, men eier har et ubegrenset personlig ansvar. Dette ansvaret gjelder også etter at deltaker har gått ut av selskapet. Deltakere som trer inn i et ansvarlig selskap vil også være ansvarlig for forpliktelser inngått før deltakeren gikk inn. Selskapsloven regulerer denne driftsformen. Som deltaker i et ansvarlig selskap regnes med som selvstendig næringsdrivende. Selskapet kan ansette andre som får sosiale rettigheter, lønn mv

Med tanke på pensjonsforpliktelser, evt forsikringssaker mv fremstår selskap som en stor økonomisk risiko å løpe for dem som er deltakere på et eller annet tidspunkt.

5) Barnehage som aksjeselskap (AS)

Aksjeselskap er en egen juridisk person. Som eier er man ikke ansvarlig for mer enn den

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

aksjekapitalen som er innbetalt. Aksjeloven krever at AS må ha en aksjekapital på minimum kr 30 000. Det kan være flere eiere, og hver aksje har en stemme på generalforsamling mv. Eierne har begrenset personlig forpliktelse for selskapet. Det avholdes generalforsamling minst en gang pr år hvor det bl.a velges et styre for kommende år.

Når et AS opprettes skal det avholdes et stiftelsesmøte der det velges styre, revisor og det fastsettes vedtekter for selskapet.

Fordelene med et aksjeselskap som eierform er at da kan kirken fortsette å være eier samtidig som det gir et redusert risikobilde med et tydelig økonomisk og juridisk skille mellom eier og barnehage. Det er aksjeloven som regulerer et AS.

Bakgrunn informasjon om barnehagene i KFs eie

Teie kirkes barnehage

Styrer (Ansette A. Sunde) og lokal tillitsvalgt for Utdanningsforbundet (Line Furuseth) i Teie kirkes barnehage er opptatt av tilknytning for barnehagen. At både den kirkelige samt lokal tilknytning for øvrig beholdes. Dette må synliggjøres gjennom vedtekter.

For de ansatte er det viktig at ved en virksomhetsoverdragelse så må lønn, arbeidstider, pensjon og andre gode avtaler videreføres. Det pedagogiske plattformen som menighetsbarnehage må videreføres, og det gode samarbeidet med ulike ansatte i fellesrådet må beholdes.

Videre er de opptatt av at styrer fortsatt må være tilgjengelig for de ansatte. Ved en endring i eierform ser man at styrer kan bli tillagt flere oppgaver, og det er viktig at styrer fortsatt har tid til å være pedagogisk ansvarlig og nærmeste leder for de ansatte..

I dag har Teie kirkes barnehage avtale med fellesrådet om ulike tjenester. De betaler kr 170 000 til kirkelige fellesråd i årlig husleie samt kr 25 000 for administrativ hjelp. Fellesrådet har ansvar for bygget og besørger at det er i forskriftmessig stand for å drive en barnehage. Fellesrådet tar direkte kostnader knyttet til energi. I tillegg utfører fellesrådet følgende tjenester:

- Regnskap, revisjon, årsoppgjør, budsjett
- Lønn – herunder fastlønn, timelister, årsoppgaver, feriepenger, pensjon
- HR – Personelhåndbøker, sykefraværsoppfølging, tilsettinger og generelle personalspørsmål
- Vaktmestertjenester. Enkle vedlikeholdsoppgaver og reparasjoner inne og ute. Gressklipp.
- IKT – Internett, kopimaskiner, bistand ved teknisk support

I tillegg får barnehagen et større fellesskap gjennom gaver, lunsj og personalsamlinger med andre fellesrådsansatte.

Teie kirkes barnehage har en «sunn» økonomi. De har de siste årene drevet med et lite, årlig overskudd, som er satt i fond med tanke på fremtidige pensjonsforpliktelser. Pensjonsforpliktelsene er nå beregnet til ca kr 1,6 mill . Fondsmidler hadde en saldo på ca 1,5 mill ved årets begynnelse. Barnehagen er godkjent for 30 barn. Den beste økonomiske sammensetningen er 18 barn i alderen 3 – 5 og 12 barn i alderen 1 -2. Barnehagen oppfyller alle krav til bemanning og areal.

Tripp-Trapp åpen barnehage

Tripp-Trapp er en åpen barnehage som er godkjent for inntil 30 barn tilstede samtidig. Barnehagen mottar i 2022 et tilskudd fra kommunen for 15 barn. Det er varslet at det vil bli en ny gjennomgang og vurdering av antall barn det gis tilskudd for.

Det overføres kr 30 000 årlig fra Trosopplæringen fordi kostnader til ledelse og drift av tiltaket «babysang» delvis belastes barnehagens budsjett. Barnehagen betaler kr 40 000 i leie til fellesrådet. Dette skal dekke

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

kostnader til administrativ hjelp, strøm, renhold, renovasjon og andre driftsrelaterte kostnader for Torød kirkestue. Reelle kostnader er langt høyere og fellesrådet «sponser» med dette driften betydelig hvert år. Fondet til Tripp-Trapp hadde en saldo ved inngangen av året 2022 på kr 276 562. Fremtidige pensjonsforpliktelser er estimert til ca. kr. 80 000

Hvilken eierform velges lokalt?

Innledningsvis ble det beskrevet unntakene for endringer i lovverket. Fellesrådet kan eie en barnehage med inntil 30 barn eller en åpen barnehage. Fellesrådet må derfor ta stilling til hvorvidt man skal beholde eierskapet til Teie kirkes barnehage *eller* Tripp-Trapp åpen barnehage, eller om begge barnehagene skal overdras til ny eier.

Fordi Tripp-Trapp åpen barnehage har en økonomi som tilsier at de ikke vil overleve som en selvstendig juridisk organisasjon, er valget enten at fellesrådet fortsetter som eier av Tripp-Trapp eller at barnehagen vedtas lagt ned. Velges det siste kan Teie kirkes barnehage fortsatt eies av fellesrådet.

Tripp-Trapp er en god møteplass for mange barnefamilier og er et viktig bidrag til kirkens barne- og familiearbeid. Det er blitt utvist et stort engasjement knyttet til tidligere prosesser vedrørende tilskudd fra kommunen. Ut over høsten vil det være en fortsatt dialog med kommunen ift størrelsen på tilskuddet fra 2023. Administrasjonen vil på nåværende tidspunkt ikke anbefale nedleggelse av Tripp-Trapp, men støtter fortsatt drift og at fellesrådet fortsetter som eier. Fellesrådet har den styrke som er nødvendig for arbeidet med tilskudd, spesielt med tanke på dialog med politikere.

I det videre er det derfor Teie kirkes barnehage som omtales i forhold til eierform.

Som beskrevet tidligere er det flere muligheter for videre drift av Teie kirkes barnehage.

Aksjeselskap fremstår som den eneste formen som sikrer at barnehagen fortsatt drives innenfor rammene av kirkelig virksomhet, og som samtidig har lav risiko for eierne.

Dette har også KA konkludert med.

For Teie kirkes barnehage vil mulighetene være å opprette et eget aksjeselskap og drifte eller å melde seg inn i et aksjeselskap med flere barnehager / en barnehage kjede. Det eksisterer flere barnehage kjeder, bl.a. Læringsverkstedet, FUS-barnehagene, Espira, mm.

KA har fulgt tett med på utviklingen på barnehagesektor den siste tiden og lanserer mulighet for å opprette et nytt felles aksjeselskap for menighetsbarnehager.

Kirkebarnehagene AS

I vedlagte notat (Nye muligheter for menighetsbarnehagene) vises det først til den historiske utviklingen (nedgangen) for menighetsbarnehagene i Norge. Deretter redegjøres det forslaget om å opprette et felles nasjonalt selskap for menighetsbarnehager.

Selskapet skal eies av de barnehagene som blir med, evt sammen med ett eller to større eiermiljøer. Det vil kun være barnehager som kan vise til sunn drift og god økonomi som får være med. Kirkerådet har meldt seg positive til å gå inn på eiersiden sammen med KA. Generalforsamlingen skal utgjøres av aksjonærene og de lokale barnehagene skal til enhver tid eie minst 67 % av selskapet. Generalforsamlingen velger et styre i morselskapet. Videre foreslås det at styrene i de lokale selskapene (hver enkelt barnehage) bør vedtektsfeste at de skal ha representanter fra menighetsråd (fellesråd) og morselskapet. På den måten blir styret i datterselskapet et bindeledd mellom den store sammenhengen og den lokale.

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

Det foreslås at selskapet i starten har to eller tre ansatte for å sikre noen støttefunksjoner ut til barnehagene. Det foreslås også at man kan kjøpe felles tjenester knyttet til regnskap. Det er ikke tatt stilling til om fremtidige pensjonsforpliktelser skal bli værende hos nåværende arbeidsgiver, eller om de skal følge over til ny. For Teie kirkes barnehage så er spørsmålet om fondet skal bli værende i fellesrådet, eller flyttes over til nytt selskap, men det har ingen annen økonomisk konsekvens.

KA ønsker å skrive intensjonsavtale med minst 12 barnehager for å jobbe videre med opprettelse av selskapet. Pr 22.juni hadde 9 barnehager signert, slik at det ser ut til å være tilstrekkelig interesse til å starte prosess med en gjennomgang av driftsgrunnlag og finansielle situasjon i løpet av høsten. Målet er å ha et selskap oppe i full drift fra et tidspunkt i 2023.

Menighetsrådene innen Tønsberg kirkelige fellesråd opprettet sine menighetsbarnehager til et AS for noen år siden. Tønsbergkirkenes barnehager AS består nå av tre barnehager (Solvangkirken, Haugar og Semsløkka). Fra årsskiftet må også de gjøre endringer slik at hver enkelt barnehage blir registret som eget rettssubjekt i Enhetsregisteret. I tillegg er Brekke naturbarnehage utskilt som eget AS. Disse fire barnehagene har også fått tilbud fra KA om å signere intensjonsavtale med Kirkebarnehagene AS. Representanter fra fellesrådene og barnehagene i Tønsberg og Færder har hatt to fellesmøter for å diskutere forslaget fra KA. Det er enighet om at Kirkebarnehagene AS fremstår som et godt alternativ. Fordi vi har de samme spørsmålene og ønske om prioriteringer i vedtekter, bør styrerne ha en god dialog underveis for å sikre at dette kommer med.

Eksempel på prioriteringer er mulighet for lokal tilpasning av pedagogisk innhold, at styrer skal ha forankring i barnehagen og at regnskapsmessig overskudd skal gå til barnehagen og ikke til overordnet selskap.

Konklusjon

Med begrunnelse i endring i barnehageloven kan ikke Færder kirkelige fellesråd være eier av både Teie kirkes barnehage og Tripp-Trapp åpen barnehage.

Det foreslås at Tripp-Trapp fortsetter å være i eie av fellesrådet, men at Teie kirkes barnehage opprettes som en egen juridisk enhet, at man endrer eierform og gjennomfører en virksomhetsoverdragelse til et aksjeselskap.

Det å være en menighetsbarnehage innebærer både en styrket kristen formålsparagraf og at det er en sterk tilknytning til lokal menighet og lokal kirke. Menighetsbarnehager har ofte felles historikk knyttet til pensjonsavtaler, som er viktig at eier kjenner godt til. Administrasjonen mener at det er en stor fordel at menighetsbarnehagens egenart er ivaretatt av et selskap som kjenner bakgrunn og forutsetningene som ligger til grunn for barnehagen, og at dette veier tungt i vurdering av fremtidig eier.

Det foreslås at fellesrådet signerer på en intensjonsavtale med KA om å bli med i Kirkebarnehagene AS. Gjennom Kirkebarnehagene AS vil barnehagen fortsatt være en menighetsbarnehage, og man beholder den lokale tilknytningen gjennom et lokalt styre. Samtidig så får man fordelene av et større konsern gjennom støttefunksjoner sentralt.

For de ansatte så vil en virksomhetsoverdragelse til Kirkebarnehagene ikke medfølge store endringer. Vi har tariffavtaler og pensjonsavtaler gjennom KA i dag, som vil fortsette.

Fordi barnehagen drives i kirkens lokaler vil Teie sokn fortsatt være eier av eiendom og bygg. Kirkebarnehagene AS overtar driften av barnehagen, men leier lokalene av soknet.

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

Administrativ og økonomiske konsekvenser

Ved å inngå intensjonsavtale vil det ikke være økonomiske konsekvenser. Administrativt vil vedtaket innebære at administrasjon utreder videre virksomhetsoverdragelse for Teie kirkes barnehage til Kirkebarnehagene AS. Lovendringen fra 01.01.2023 innebærer at Færder KF kan ikke fortsette som eier for begge barnehagene, og minst en av barnehagene må skifte eier. Selve virksomhetsoverdragelsen vil ha konsekvenser i forhold til økonomihåndtering for barnehagen, herunder for pensjonsforpliktelser og bruk og forvaltning av fondsmidler. Disse utredes og presenteres i senere sak.

Forslag til vedtak

1. Færder KF anser aksjeselskap som mest hensiktsmessige eierform for barnehage dersom KF ikke lenger kan være eier.
2. Ved endring av eierform er Færder KFs primærønske å inngå avtale med en barnehagekjede og ikke opprette et eget aksjeselskap.
3. Færder kirkelige fellesråd signerer på intensjonsavtale med KA om å bli en del av Kirkebarnehagene AS for Teie kirkes barnehage.
4. Tripp-Trapp åpen barnehage beholdes i eie av fellesrådet.

Møtebehandling

Vedtak